

Nr 28

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående ersättning till F. M. From m.fl.; given Stockholms slott den 12 december 1958.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF

Sven Andersson

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen underställes riksdagens prövning *dels* tre ärenden angående livräntor åt personer, som skadats under militärtjänstgöring, *dels* ock ett ärende angående livränta åt en civilperson, som skadats vid en trafikolycka med en kronan tillhörig bil.

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 12 december 1958.

Närvarande

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LINDELL, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, NETZÉN, JOHANSSON, af GEIJERSTAM.

Efter gemensam beredning med cheferna för finans- och civildepartementen anför chefen för försvarsdepartementet, statsrådet Andersson, följande.

1.

Genom lagakraftvunnen dom den 16 november 1954 förpliktades kronan att till chauffören *F. M. From* i Malåträsk, född den 14 april 1927, utgiva ersättning för kroppsskada, som From ådragit sig under traktorkörning den 4 november 1948, då han fullgjorde värnpliktstjänstgöring. Genom domen tillerkändes From bland annat livränta för tiden från och med den 2 april 1952 till och med den 1 april 1956 med 750 kronor om året, varvid invaliditetsgraden uppskattades till tio procent och årsinkomsten till 7 500 kronor. Från livräntan skulle enligt domen avräknas vad From i motsvarande hänseende uppburit eller komme att uppbära från riksförsäkringsanstalten.

Genom beslut den 20 augusti 1956 medgav Kungl. Maj:t att till From finge på grund av nämnda skada utbetalas livränta jämväl för tiden från och med den 2 april 1956 till och med den 1 april 1958, beräknad efter ovannämnda invaliditetsgrad och årsinkomst, med 62 kronor 50 öre för månad, dock med avdrag för vad From i motsvarande hänseende erhållit eller komme att erhålla från riksförsäkringsanstalten.

I skrivelse den 24 juni 1958 har *försvarets civilförvaltning*, efter inhämtande av yttrande från *försvarets skaderegleringsnämnd*, avgivit förslag om ytterligare ersättning till From och därvid anført i huvudsak följande. Vid beräkningen av livräntan om 62 kronor 50 öre i månaden hade invaliditetsgraden uppskattats till tio procent. Sedan riksförsäkringsanstalten genom beslut den 8 april 1958 tillerkänt From livsvarig livränta från och med den 2 april 1958, beräknad efter samma invaliditetsgrad som tidigare, har From hemställt att skadeståndslivränta måtte utgå enligt tidigare meddelade grunder för tiden från och med den 2 april 1958. Skaderegleringsnämnden har tillstyrkt Froms framställning. Civilförvaltningen hemställer

att Kungl. Maj:t måtte tillerkänna From livsvarig livränta från och med den 2 april 1958 med 62 kronor 50 öre i månaden med avdrag för vad From från och med den 2 april 1958 erhållit eller kommer att erhålla i form av livränta från riksförsäkringsanstalten.

Statskontoret har i utlåtande den 4 juli 1958 förklarat sig icke ha något att erinra mot vad civilförvaltningen hemställt.

Genom beslut den 12 september 1958 har Kungl. Maj:t medgivit att från anslaget Vissa ersättningar i anledning av skador vid militär verksamhet m. m. finge till From utbetalas livränta för tiden den 2 april 1958 —den 30 juni 1959 med 62 kronor 50 öre för månad, dock med avdrag av vad From i motsvarande hänseende uppburit eller komme att uppbära från riksförsäkringsanstalten. Tillika har Kungl. Maj:t förklarat Sig vilja framdeles meddela beslut i fråga om livränta för tiden efter den 30 juni 1959.

Departementschefen

Beträffande livränta för tiden till och med den 30 juni 1959 föreligger redan beslut av Kungl. Maj:t. För tiden därefter synes i enlighet med myndigheternas förslag livsvarig livränta böra utgå med samma belopp som tidigare.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att från det under tolfte huvudtiteln uppförda anslaget Diverse pensioner och understöd m. m. må på grund av förenämnda olycksfall till F. M. From utgå livsvarig livränta för tiden från och med den 1 juli 1959 med 750 kronor för år, dock med avdrag av vad From för motsvarande ändamål kan komma att uppbära i periodisk ersättning från riksförsäkringsanstalten.

2.

Den 4 november 1944 ledde dåvarande kaptenen i Norra skånska infanteriregementets reserv *N. A. I. Runwall*, född den 17 juni 1893, rövning av ett minfält i Hälsingborg. Härunder exploderade en mina, varvid en värnpliktig dödades. Runwall, som befann sig cirka fem meter från minan, undkom utan annan märkbar skada än svår huvudvärk. Den 6 juni 1945 inträffade under minrövning i Landskrona, likaledes under Runwalls ledning, en ny dödsolycka till följd av minexplosion. Runwall, som även vid detta tillfälle befann sig cirka fem meter från minan, undkom utan då märkbara skador. Den 26 juni 1945 sjukskrevs Runwall emellertid på grund av psykisk insufficiens. Läkareundersökningar har givit vid handen att detta tillstånd med största sannolikhet måste vara en följd av närmast den första minexplosionen. Överläkaren Bo Gerle i Lund uttalade i intyg den 5 september 1951 och den 5 september 1954, att Runwall på grund av

kronisk psykisk insufficiens (defekttillstånd efter skallskada uppkommen i samband med sprängningsolyckor), vore och kunde antagas förbli helt arbetsförmögen, samt i intyg den 4 december 1957, att Runwall för framtiden komme att förbli helt arbetsförmögen.

Genom beslut den 16 oktober 1953 och den 11 februari 1955 medgav Kungl. Maj:t att till Runwall finge till följd av den under militärtjänstgöringen ådragna sjukdomen utbetalas viss ersättning, bland annat livränta för tiden den 27 december 1950—den 26 december 1957 beräknad efter en årsinkomst av 18 000 kronor och en invaliditetsgrad av 100 procent, dock med avdrag för vad Runwall för motsvarande tid uppburit eller komme att uppbära från riksförsäkringsanstalten.

I skrivelse den 27 maj 1958 har *försvarets civilförvaltning*, efter inhämmande av yttrande från *försvarets skaderegleringsnämnd*, avgivit förslag till livsvarig livränta åt Runwall och därvid anfört i huvudsak följande: Riksförsäkringsanstalten har genom beslut den 13 december 1957 på grund av skadan tillerkänt Runwall livsvarig livränta för tiden från och med den 27 i samma månad efter en invaliditetsgrad av 100 procent. Civilförvaltningen har genom beslut den 7 mars 1958 på den av Kungl. Maj:t fastställda grunden utanordnat livränta åt Runwall för tiden den 27 december 1957—den 26 mars 1958. Runwall har nu yrkat dels livränta för livstiden efter nämnda invaliditetsgrad och en med hänsyn till inträdd prisstegring beräknad årsinkomst om 26 500 kronor, dels — under förebärande att tidigare beviljad ersättning för framtida men bestämts på grundval av en invaliditetsgrad av 50 procent — ytterligare gottgörelse i sådant avseende med 6 000 kronor, dels ock ersättning för ombudskostnad. Skaderegleringsnämnden har i sitt yttrande uttalat, att det icke kunde anses styrkt, att Runwall numera skulle haft större inkomst än som förut antagits, att skäl icke föreläge att frångå den allmänt vedertagna regeln om reducering av livräntan vid 67 års ålder samt att skäl icke heller förefunnes att utgiva ytterligare ersättning för framtida men. Civilförvaltningen föreslår på de av nämnden anförda skälen bifall till ansökningen i så måtto, att Runwall beviljas livsvarig livränta efter en invaliditetsgrad av 100 procent och en beräknad årsinkomst av 18 000 kronor för tiden den 27 december 1957—den 30 juni 1960 och 9 000 kronor för tiden därefter ävensom ersättning för ombudskostnad, dock att från livräntan skall avdragas vad som i enahanda avseende utgått eller kommer att utgå från riksförsäkringsanstalten.

Statskontoret har i utlåtande den 4 juli 1958 förklarat sig icke ha något att erinra mot vad civilförvaltningen hemställt.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Runwall, vilkens anställning i reserven upphörde med utgången av år 1948, icke äger rätt till reservpension samt att han icke har arbetsinkomst eller förmögenhet.

Genom beslut den 12 september 1958 har Kungl. Maj:t medgivit, att från anslaget Vissa ersättningar i anledning av skador vid militär verksamhet

m. m. finge till Runwall utbetalas livränta för tiden den 27 december 1957—den 30 juni 1959 med 18 000 kronor för år, dock med avdrag av vad han för motsvarande ändamål uppburit eller komme att uppbära från riksförsäkringsanstalten, ävensom ombudskostnad. Tillika har Kungl. Maj:t förklarar Sig vilja framdeles meddela beslut i fråga om livränta för tiden efter den 30 juni 1959.

Departementschefen

Beträffande livränta för tiden till och med den 30 juni 1959 föreligger redan beslut av Kungl. Maj:t. För tiden därefter synes med hänsyn till de förhållanden under vilka ifrågavarande sjukdom uppkommit samt Runwalls för framtiden bestående fullständiga invaliditet och oförmåga att försörja sig böra utgå livsvarig livränta med belopp myndigheterna föreslagit.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att från det under tolfte huvudtiteln uppförda anslaget Diverse pensioner och understöd m. m. må på grund av förenämnda olycksfall till N. A. I. Runwall utgå livsvarig livränta för tiden den 1 juli 1959—den 30 juni 1960 med 18 000 kronor för år och för tiden därefter med 9 000 kronor för år, dock med avdrag av vad Runwall för motsvarande ändamål kan komma att uppbära i periodisk ersättning från riksförsäkringsanstalten.

3.

Vid skjutning den 15 april 1955 på Bråvalla flygflottiljs lerduveskjutbana träffades värnpliktige *A. I. Johansson*, född den 10 april 1934, vilken skötte en av kastmaskinerna för lerduvor, av ett blyhagel i ena ögat. Ögat måste senare bortopereras och ersättas med protes.

I anledning av skadan tillerkände riksförsäkringsanstalten Johansson livränta, beräknad efter en invaliditetsgrad av 25 procent, att utgå med 1 525 kronor från och med den 1 augusti 1955 till och med den månad, varunder Johansson fyller 25 år, med 1 625 kronor från och med nyssnämnda månad till och med den månad, varunder Johansson fyller 67 år, samt med 1 218 kronor 75 öre under Johanssons återstående livstid.

Johansson har nu hos försvarets civilförvaltning yrkat dels ersättning för sveda och värk, lyte och men, förlorad arbetsförtjänst för tiden den 23 maj—den 31 juli 1955 och ombudskostnad, dels ock livsvarig livränta för tiden den 1 augusti 1955—den 30 april 1959 med 2 840 kronor för år samt för tiden därefter med 3 315 kronor för år, allt med avdrag för vad som utgått och kommer att utgå från riksförsäkringsanstalten.

Försvarets skaderegleringsnämnd har i yttrande den 29 oktober 1956 förklarat sig anse att — med hänsyn till dels brister i de tekniska anordningarna och konstruktionen av utkastartornet, dels ock frånvaron av säkerhetsföreskrifter för banans begagnande — kronan vore skyldig att utgiva ojämkad ersättning till Johansson. Vidare har nämnden i yttrande den 11 januari 1958 uttalat att nämnden med hänsyn till Johanssons ålder samt gängse praxis inom det enskilda försäkringsväsendet funne sig böra tillstyrka, att Johansson bereddes livränta med oförändrat belopp efter det han uppnått 67 års ålder.

I skrivelse den 18 februari 1958 har *försvarets civilförvaltning* hemställt att på de av skaderegleringsnämnden angivna skälen måtte utbetalas till Johansson dels ersättning för sveda och värk, lyte och men, förlorad arbetsförtjänst för tiden den 23 maj—den 31 juli 1955 och ombudskostnad, dels ock livsvarig livränta för tiden den 1 augusti 1955—den 30 april 1959 med 2 840 kronor för år samt för tiden därefter med 3 315 kronor för år, dock med avdrag från livräntan av vad som för motsvarande ändamål utgått eller komme att utgå från riksförsäkringsanstalten.

Statskontoret har i utlåtande den 7 mars 1958 förklarat sig icke ha annan erinran mot vad civilförvaltningen hemställt än att livräntan bör nedsättas till hälften från och med månaden näst efter den, varunder Johansson fyller 67 år.

Av handlingarna i ärendet inhämtas att Johansson är anställd som maskinreparatör hos Svenska aeroplanaktiebolaget, att invaliditeten på grund av skadan uppskattas till 25 procent samt att hans yrkande om livränta beräknats efter en normal årlig arbetsinkomst utgörande för tiden den 1 augusti 1955—den 30 april 1959 11 375 kronor och för tiden från och med den 1 maj 1959 13 275 kronor.

Genom beslut den 9 maj 1958 har Kungl. Maj:t medgivit, att från anslaget Vissa ersättningar i anledning av skador vid militär verksamhet m. m. finge till Johansson utbetalas dels ersättning för sveda och värk, lyte och men, förlorad arbetsförtjänst och ombudskostnad med tillhoppa 8 152 kronor, dels ock livränta för tiden den 1 augusti 1955—den 30 april 1959 med 2 840 kronor för år, dock med avdrag från livräntan av vad Johansson för motsvarande ändamål uppburit eller komme att uppbära från riksförsäkringsanstalten. Tillika har Kungl. Maj:t förklarat sig vilja framdeles meddela beslut i fråga om livränta för tiden efter den 30 april 1959.

Departementschefen

I likhet med myndigheterna anser jag, att kronan är ersättningsskyldig för den skada, som drabbat Johansson. Beträffande livränta för tiden till och med den 30 april 1959 föreligger redan beslut av Kungl. Maj:t. För tiden därefter bör livränta utgå med 3 315 kronor för år. I avvaktan på utredning, huruvida det med hänsyn till utvecklingen på folkpensionsområdet

alltjämt är motiverat att i ärenden av den art, varom här är fråga, tillämpa den praxis, till vilken skaderegleringsnämnden anslutit sig, bör livräntan i detta sammanhang endast bestämmas för tiden till dess Johansson uppnår 67 års ålder. Från livräntan bör avdragas vad som för motsvarande ändamål kan komma att utgå från riks försäkringsanstalten.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att från det under tolfte huvudtiteln uppförda anslaget Diverse pensioner och understöd m. m. må på grund av förenämnda olycksfall till Å. I. Johansson utgå livsvarig livränta för tiden från och med den 1 maj 1959, till dess Johansson uppnår 67 års ålder, med 3 315 kronor för år, dock med avdrag av vad Johansson för motsvarande ändamål kan komma att uppbära i periodisk ersättning från riks försäkringsanstalten.

4.

Genom lagakraftvunnen dom den 27 januari 1953 förpliktades kronan att utgiva viss ersättning till fru *Otava Sundström* i Karlskoga, född den 1 november 1903, för kroppsskada, som hon den 18 april 1950 under färd å cykel ådragit sig vid sammanstötning med en kronan tillhörig bil. I domen förklarades Otava Sundström och kronans förare i lika mån vållande till skadan. På grund av domen utbetalade försvarets civilförvaltning till Otava Sundström bland annat livränta för tiden till och med den 31 maj 1954, senast beräknad efter en månadsinkomst av 300 kronor och en invaliditetsgrad av $33 \frac{1}{3}$ procent, jämkad till hälften, eller 50 kronor för månad, dock med avdrag av hälften av det belopp som hon på grund av skadan enligt olycksfallsförsäkringslagen uppburit från Arbetsgivarnes ömsesidiga olycksfallsförsäkringsbolag. Genom beslut den 14 augusti 1953 anvisade Kungl. Maj:t medel för utbetalande av viss ytterligare ersättning för den skada Otava Sundström ådragit sig.

I skrivelse den 5 november 1957 har *försvarets civilförvaltning*, efter inhämtande av yttrande från *försvarets skaderegleringsnämnd*, gjort framställning om ytterligare ersättning till Otava Sundström och därvid anfört i huvudsak följande: Civilförvaltningen har till Otava Sundström utbetalat fortsatt livränta till och med den 31 maj 1957, beräknad efter samma grunder som förut. Olycksfallsförsäkringsbolaget har genom beslut den 25 juni 1957 tillerkänt Otava Sundström livsvarig livränta, som beräknats efter en invaliditetsgrad av $33 \frac{1}{3}$ procent och utgår med ett årligt belopp av 580 kronor 56 öre till och med november 1970, då Otava Sundström fyller 67 år, varefter livräntan reduceras till 422 kronor 23 öre per år. Otava Sundström har nu hemställt om ytterligare livränta av kronan från och med den 1 juni 1957 under hennes återstående livstid, beräknad efter ena-

handa grunder som tidigare eller med 50 kronor för månad, samt ersättning för sveda och värk med 7 000 kronor, vilket sistnämnda belopp med hänsyn till vållandegraden skulle reduceras med 50 procent. Beträffande den yrkade livräntan torde intet vara att invända. Avdrag skall dock ske med hälften av vad som utbetalats från olycksfallsförsäkringsbolaget. Skälig ersättning för sveda och värk torde utgöra 3 000 kronor, vilket belopp med hänsyn till graden av Otava Sundströms medvållande bör jämkas till hälften. Skaderegleringsnämnden har tillstyrkt ersättning efter nu angivna grunder med den jämkningen att livräntan bör nedsättas till hälften från och med den dag Otava Sundström fyller 67 år. Den livränta som tillerkänts Otava Sundström är emellertid i och för sig relativt blygsam. Då härtill kommer, att den med hänsyn till hennes medvållande redan reducerats till hälften av vad som eljest skulle utgått, finner civilförvaltningen skäl knappast föreligga att ytterligare reducera livräntan, då Otava Sundström fyller 67 år. Civilförvaltningen hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte tillerkänna Otava Sundström ersättning för sveda och värk med 1 500 kronor och livsvarig livränta med 50 kronor i månaden från och med den 1 juni 1957 med avdrag av hälften av vad som utgivits eller kommer att utgivas från olycksfallsförsäkringsbolaget.

Statskontoret har i utlåtande den 31 januari 1958 förklarat sig icke ha något att erinra mot vad civilförvaltningen hemställt.

Genom beslut den 28 februari 1958 har Kungl. Maj:t medgivit, att från anslaget Vissa ersättningar i anledning av skador vid militär verksamhet m. m. finge till Otava Sundström utbetalas ersättning för sveda och värk med 1 500 kronor och livränta för tiden den 1 juni 1957—den 30 juni 1959 med 50 kronor i månaden, dock med avdrag av hälften av vad som för motsvarande ändamål utgivits eller komme att utgivas från olycksfallsförsäkringsbolaget. Tillika har Kungl. Maj:t förklarat Sig vilja framdeles meddela beslut i fråga om livränta för tiden efter den 30 juni 1959.

Departementschefen

Beträffande livränta för tiden till och med den 30 juni 1959 föreligger redan beslut av Kungl. Maj:t. För tiden därefter synes livsvarig livränta böra utgå med samma belopp som tidigare. På de av civilförvaltningen anförda skälen bör sålunda nedsättning av livräntan icke ske vid den tidpunkt, då Otava Sundström uppnår 67 års ålder.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att från det under tolfte huvudtiteln uppförda anslaget Diverse pensioner och understöd m. m. må på grund av förenämnda olycksfall till Otava Sundström utgå livsvarig livränta för tiden från och med den 1 juli 1959 med 600 kronor för år, dock med avdrag av halva den livränta Otava Sundström för

motsvarande tid uppbär från Arbetsgivarnes ömsesidiga olycksfallsförsäkringsbolag.

Med bifall till vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, under punkterna 1—4 hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Jan Nilsson